

BAS A01 Baskurs för universitetsstudier

Robin Stenwall, Filosofiska institutionen

LUNDS
UNIVERSITET

Baskursens byggelement

Kursen på Filosofiska institutionens hemsida

www.fil.lu.se

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://www.fil.lu.se/utbildning/kurser-varen-2012/BASA01/VT2012>. The browser's address bar also shows a search bar with the text "Läsare". The website's header includes a navigation menu with links: "Institutionen", "Utbildning", "Forskning", "Biblioteket", "Personal", and "Kontakt". The main content area is titled "Baskurs för universitetsstudier (BASA01)". Below the title, the course details are listed: "Kurskod: BASA01", "Engelsk titel: Introductory Course for Studies at University", "Högskolepoäng: 7,5", "Kurstillfälle: vårterminen 2012", "Studietakt: heltid, dagtid", "Kursperiod: 2012-06-11 – 2012-07-13", "Anmälningsskod: LU-S3011", and "Behörighet: Grundläggande behörighet". A list of links is provided, each with a PDF icon and a description: "Litteraturlista Litteraturlista samt instruktion för webb-registrering. (PDF 127 kB - Nytt fönster)", "Schema för BASA01 sommaren 2012. (PDF 65 kB - Nytt fönster)", "Kursplan för BASA01. (PDF 96 kB - Nytt fönster)", and "Leth & Thurén: Källkritik för Internet. (PDF 1.2 MB - Nytt fönster)". The left sidebar contains the Lund University logo and the text "LUNDS UNIVERSITET Humaniora och teologi", followed by "Filosofiska institutionen" and a list of links: "Anmälan och antagning", "Kurser hösten 2012", "Pågående kurser", "Studentrådet", and "Praktiska länkar".

http://www.fil.lu.se/utbildning/kurser-varen-2012/BASA01/VT2012

Läsare

Philosophicum TimeEdit Hotmail E-post Tankeprocessen Apple Nyheter YouTube Populära

Hem Lunds universitet In English

Institutionen Utbildning Forskning Biblioteket Personal Kontakt

Baskurs för universitetsstudier (BASA01)

Kurskod: BASA01
Engelsk titel: Introductory Course for Studies at University
Högskolepoäng: 7,5

Kurstillfälle: vårterminen 2012
Studietakt: heltid, dagtid
Kursperiod: 2012-06-11 – 2012-07-13
Anmälningsskod: LU-S3011
Behörighet: Grundläggande behörighet

Litteraturlista Litteraturlista samt instruktion för webb-registrering. (PDF 127 kB - Nytt fönster)

Schema för BASA01 sommaren 2012. (PDF 65 kB - Nytt fönster)

Kursplan för BASA01. (PDF 96 kB - Nytt fönster)

Leth & Thurén: Källkritik för Internet. (PDF 1.2 MB - Nytt fönster)

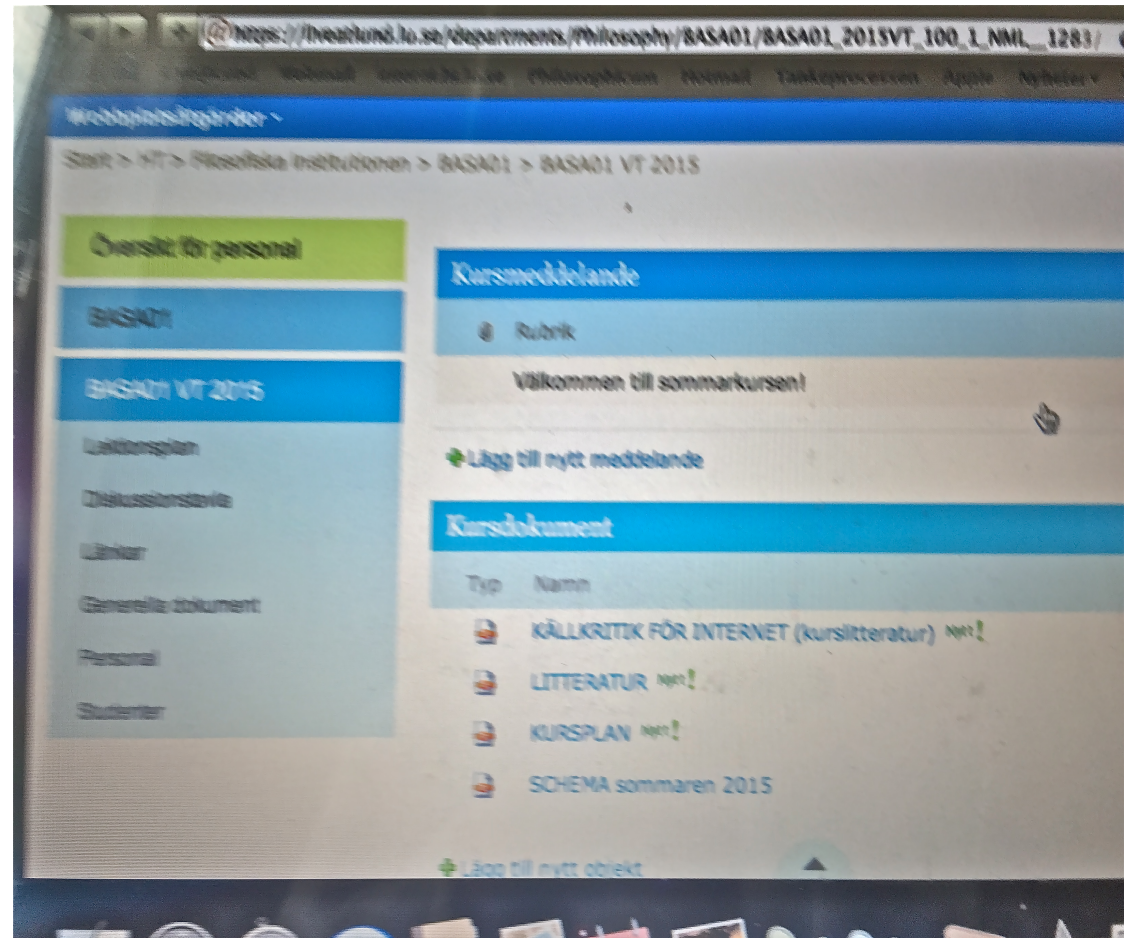
LUNDS UNIVERSITET
Humaniora och teologi

Filosofiska institutionen

Anmälan och antagning
Kurser hösten 2012
Pågående kurser
Studentrådet
Praktiska länkar

live@lund

Logga in med StiL-identitet plus lösenord

Kurslitteratur

Vad är information?

Representation av verkligheten

Bild

Språk

Modell

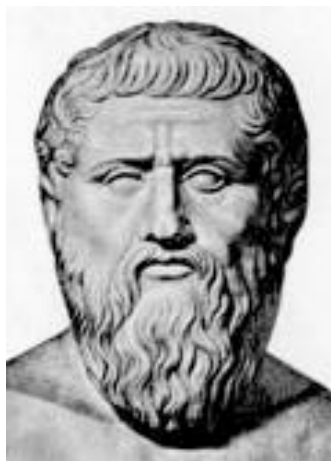
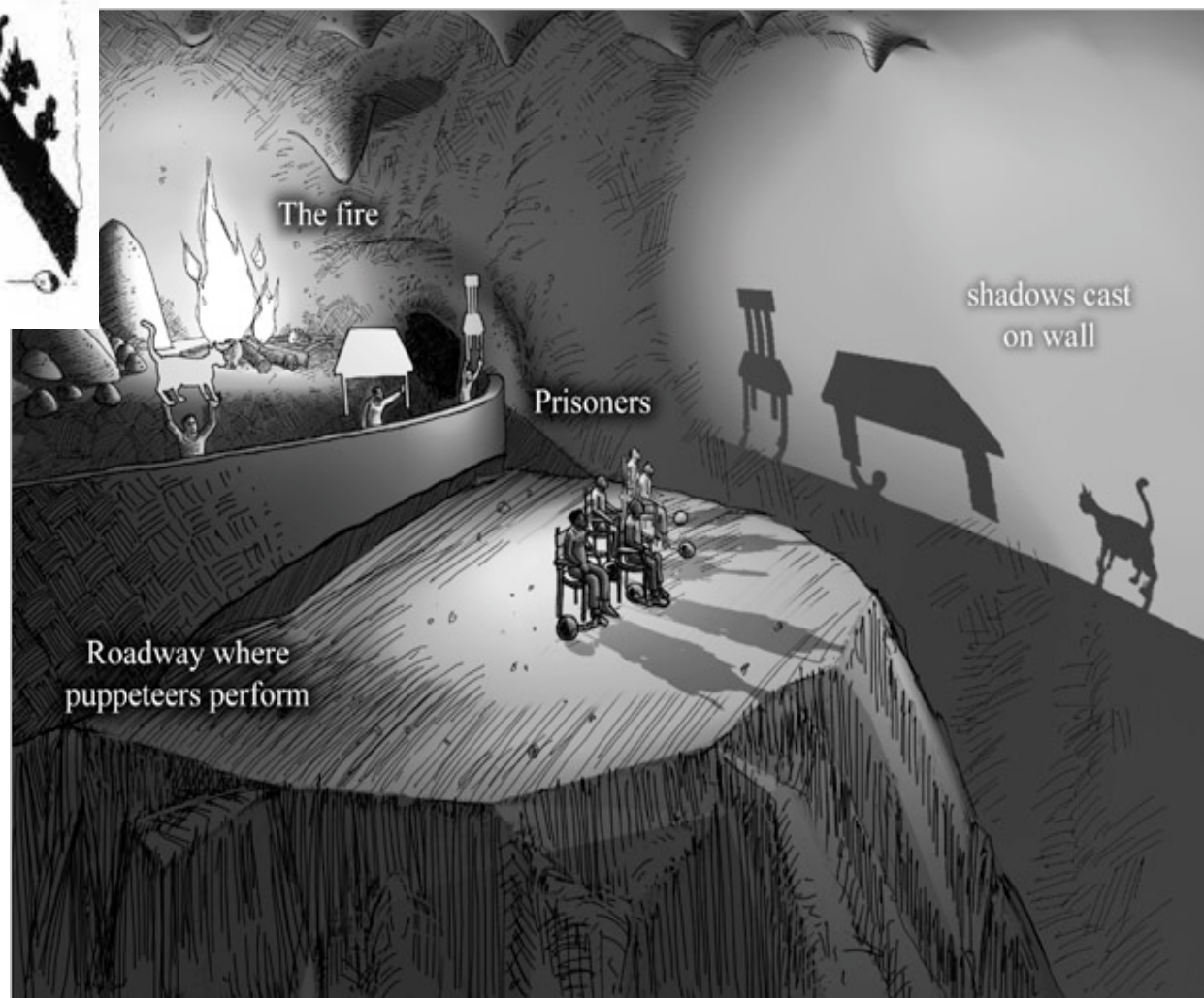
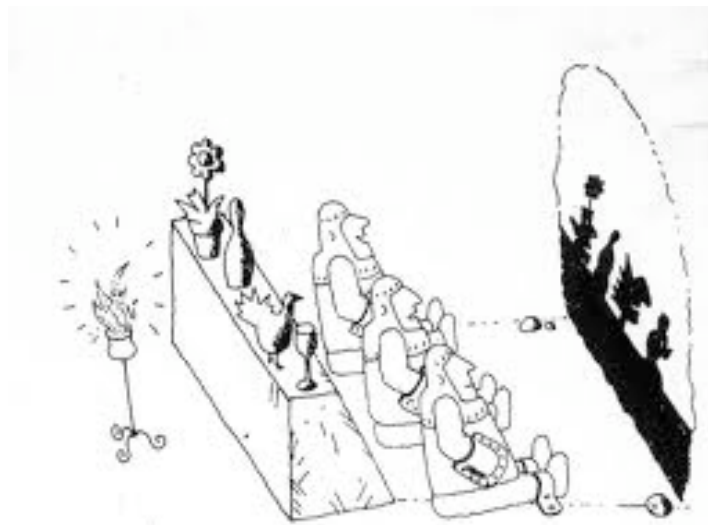
Skilj på information och fakta

Information kan vara

- ❖ sann—falsk
- ❖ rimlig—orimlig
- ❖ rättvisande—missvisande
- ❖ tillförlitlig—otillförlitlig

Platons grotta

Platon
Grekisk filosof
427-347 f.Kr

En modern grotta?

Mediernas "sken"

Kritiskt tänkande

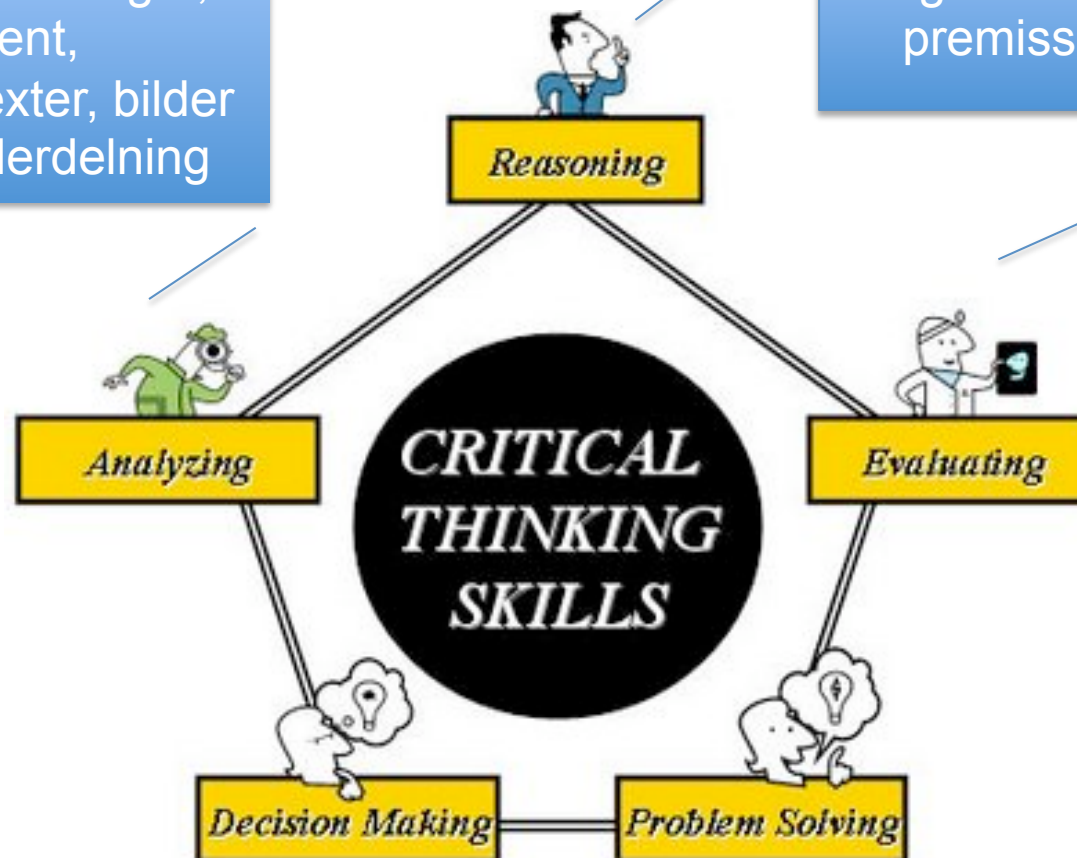
➤ *Vad är det?*

➤ *Vad är det bra för?*

Moment i kritiskt tänkande

ANALYSERA begrepp, påståenden, värderingar, normer, argument, resonemang, texter, bilder
"Analys" = sönderdelning

RESONERA på ett följdriktigt och hållbart sätt från premisser till slutsats

BEDÖMA hållbarheten och giltigheten hos resonemang och annan information

FATTA BESLUT på ett metodiskt systematiskt sätt

LÖSA PROBLEM på ett metodiskt systematiskt sätt

Färdigheter i kritiskt tänkande

Tre grupper av färdigheter:

- ① **Tolkning** — förmåga att urskilja och precisera mening, betydelser, innebörder
- ② **Verifikation** — förmåga att avgöra sanningshalten (rimligheten, tillförlitligheten) hos information
- ③ **Resonemang** — förmåga att dra följdriktiga slutsatser, behärska av olika typer av slutledningar och metoder för att bedöma giltigheten och styrkan hos slutledningar

Praktiska skäl för att utveckla kritiska färdigheter

- ① **Informationsflödet** — Vi översköljs av information av alla de slag. (a) För att ha nytta av informationen måste vi kunna dra ut dess konsekvenser. (b) För att inte bli vilseledda måste vi kunna avgöra om informationen är ofullständig, missvisande, skev etc.
- ② **Övertalning** — Vi utsätts dagligen för övertalningsförsök från ledarskribenter, politiker, reklammakare, intressegrupper etc som vill påverka våra föreställningar, attityder, beteenden och vanor. Det ligger i vårt egenintresse att kunna värja oss för denna typ av maktutövning.

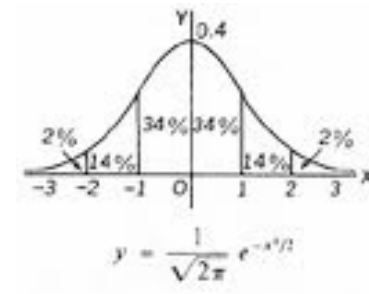

③ Intellektuell självrespekt — Vi förminskar oss själva som personer om vi låter andra sköta tänkandet åt oss. Om vi tänker efter själva och försöker särskilja goda argument från dåliga manifesterar vi vår personliga autonomi och integritet.

④ Inflytande — Om vi skärper våra kritiska färdigheter, ökar vi våra möjligheter att utöva inflytande, t.ex. påverka andra att byta ståndpunkt, föra upp sakfrågor på dagordningen etc.

Faktorer för framgångsrik inläarning

① Begåvning eller talang

② Motivation

③ Teknik

- *Förberedelse*
- *Planering*
- *Inläsning*
- *Kritisk bearbetning*
- *Minne*

MINNE & MINNESTEKNIK

Långtidsminnet

- Det mesta som vi menar när vi talar om våra "minnen" finns i långtidsminnet.
- Karaktäristiskt för detta är att vi inte anstränger oss för att lägga in någonting i det och inte heller för att hålla någonting kvar där.
- Problemet med långtidsminnet är **åtkomsten**.

Glömska

- Att man glömmer en sak betyder inte att minnet som sådant är borta, utan beror normalt på att man **saknar ett bra sätt att hålla reda på det.**
- Minnen är samman-kopplade i associativa nätverk.
- Minnesteknik!

Om man har glömt
namnet på t.ex. en växt,
måste man anstränga
sig för att komma in i en
lämplig associations-
bana, där man söker upp
sammenhang.

*Var har jag sett den
tidigare? Vad liknar den?
Finns den i mammas
trädgård? Tycker Lady
Gaga om den? Säljs den
på torget?*

Associationer

Plötslig hågkomst

Ibland kan en till synes obetydlig detalj, t.ex. en doft, ett namn, ett foto, starta en associationskedja som får oss att minnas något som vi inte varit medvetna om på många år.

Smaken av madeleinekakan utlöser en raffinerad minnesexplosion i Marcel Prousts *På spaning efter den tid som flytt*.

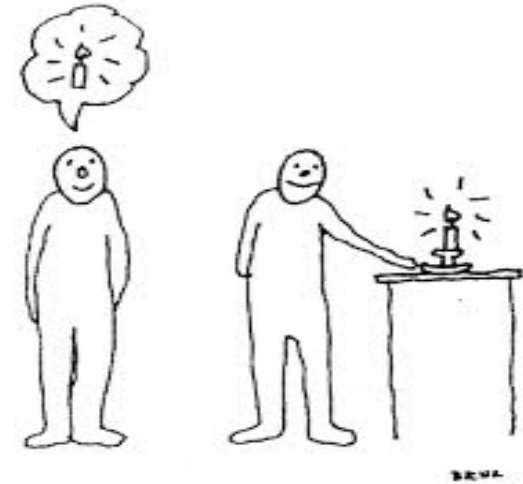

Minne och kunskap

- ❑ Långtidsminnen lagras som meningsfulla helheter.
- ❑ En ny detalj fastnar bättre om den kan hakas på en redan existerande helhet.
- ❑ Inläarning fungerar dåligt om man bara försöker lära in enskilda fakta, isolerade.

Minne och förståelse

- Inlärningen blir effektivare om man **bearbetar** fakta, t.ex. genom att försöka hitta likheter med tidigare kända fakta, koppla samman fakta i orsakskedjor, relatera dem till en grundläggande teori eller gemensam orsak, leta efter eventuella motsägelser.
- Människan vill inte bara registrera saker, utan också **förstå** dem, och förståelse består i att se sakens hela sammanhang.

Gruppering i flera sammanhang

*Nyanserad och fullödig
förståelse genom att
foga in element i olika
typer av sammanhang*

- **Kategorisering efter typ** (klassifikation)
- **Narrativ struktur** (skapa en berättelse)

Sinne, minne och inlärnin

"Associationen blir starkare ju fler sinnen som är inblandade. Känsl, lukt, ljud, färger, smak osv gör att vi får fler kopplingar"

Liljeqvist, Plugga smart och lär dig mer!

Korttidsminnet – arbetsminnet

Skiljer sig från långtidsminnet på flera sätt:

- ❖ **Varaktighet.** Det kan sällan sträckas ut till mer än någon enstaka minut.
- ❖ **Kapacitet.** Starkt begränsad.
- ❖ **Bevarande.** Det kräver ansträngning för att vidmakthållas.
- ❖ **Sinnlighet.** Koppling till hörselsinnet.
T.ex. det bästa sättet att för en stund komma ihåg ett nytt telefonnummer är att mumla det för sig själv!
- ❖ **Glömska.** När ett korttidsminne väl är förlorat dyker det aldrig upp igen.

Några övningar i

MINNESTEKNIK

Mnemonics -
Memory Techniques

Association

Ordpar

- *Visualisera det ena ordet*
- *Tänk sedan in det andra ordet i samma bild*

Läkare - Kottar

Fågel - Vetemjöl

Affär - Vågor

Tallbarr - Propeller

Atomer - Kök

Hur var det nu?

Kommer du ihåg det andra ordet?

- Läkare
- Fågel
- Affär
- Tallbarr
- Atomer

Association/Ordkedja

- Memorera ordkedjan
- Använd dig av färgstarka bilder med mycket "action", gör en berättelse eller historia av alltihop

**Godis – klorofyll –
fiber – vibration –
torg – spel –
symmetri – guld –
frihet – hemsöka –
fjärrkontroll –
kompositör –nyttä –
saft – utanför – bord
– skum – brevprens
– hävstång –
reflektera – brus**

Att memorera tecken, grafer, symboler

- Uppenbar likhet
- "Om detta var en människa, så ..."
- Omformning – föreställ dig att du formar om tecknet till något välbekant

Det grekiska alfabetet

A	α	alfa
B	β	beta
Γ	γ	gamma
Δ	δ	delta
E	ε	epsilon
Z	ζ	zeta
H	η	eta
Θ	θ, (θ)	theta

I	ι	iota
K	κ	kappa
Λ	λ	lambda
M	μ	my
N	ν	ny
Ξ	ξ	xi
O	ο	omikron
	π	pi

P	ρ	ro
Σ	σ	sigma
T	τ	tau
Υ	υ	ypsilon
Φ	φ, (φ)	fi
X	χ	chi
Ψ	ψ	psi
Ω	ω	omega

Akrostik

- Att ta begynnelsebokstäverna från en serie ord och sätta samman dem till en fras eller ett nytt ord
- Hallands floder från söder till norr

"Laga ni, äta vi"

- Lagan, Nissan, Ätran, Viskan

***Memorera de 240 första
decimalerna i pi (π)!***

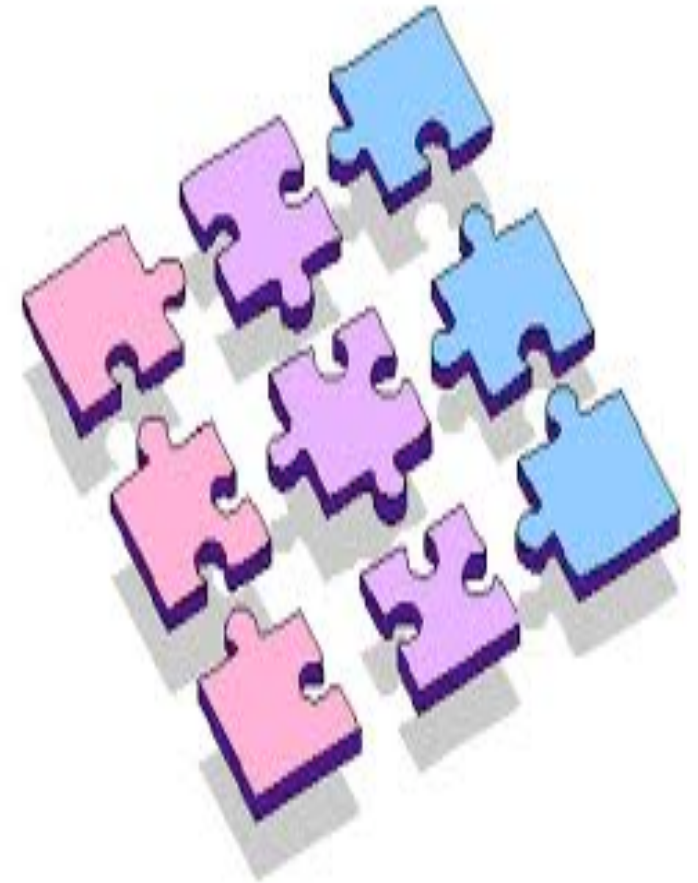
3,141592653589793238462643

.....

.....OSV

Använd ett sifferalfabet

- Översätt varje siffra till en konsonant = **B C D F G H** etc
- Stoppa in vokaler (**A E I O** etc) så att du kan bilda ord med minst två siffror i varje ord
- Bind sedan ihop orden genom att visualisera, skapa en berättelse, ett sammanhang etc

Perception och kunskap

2 kunskapsformer

Empirisk

- Grundad på sinneserfarenhet
- Direkta iakttagelser av företeelser och händelser i verkligheten – ute på fältet eller i laboratoriet
- Indirekta slutledningar på basis av tidigare sinneserfarenhet.

EX "vattnet kommer att börja koka vid 100 grader"

Icke-empirisk (rationell)

- Grundad på förnuftet
- Principer eller lagar för tänkandet (t.ex. logik, matematik), begrepp

$$7+5=12$$

Ungkarlar är ogifta män. Nisse är ungtkarl. Alltså är Nisse en ogift man.

Sinnligt

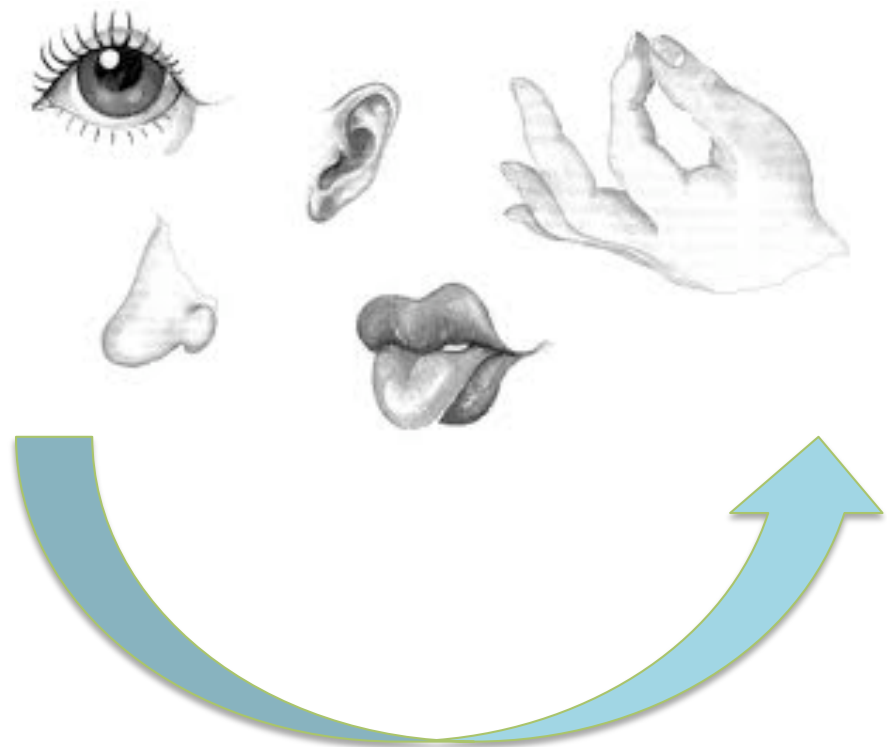
- ✓ Grunden för all empirisk kunskap är sinneserfarenhet
- ✓ Sinneserfarenhet får vi genom **perception** (eller varseblivning)
- ✓ Tolkning av sinnesintryck i hjärnan, orsakade av förnimmelser via sinnesorganen

De fem sinnen

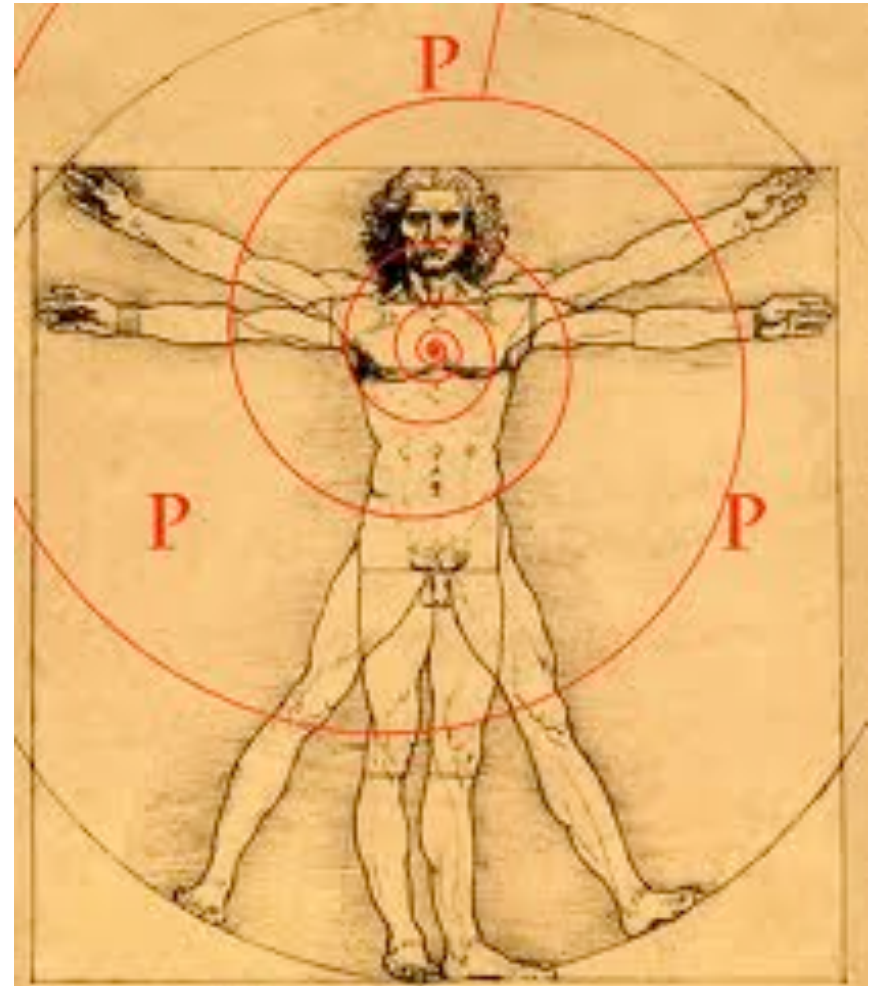
- Sinnesorganens receptorer reagerar på retningar och via nervimpulser skickar signaler som informerar nervsystemet om förändringar i den yttre eller inre miljön.
- Informationen bearbetas och skickas vidare till hjärnan för tolkning.

SYN HÖRSEL KÄNSEL LUKT SMAK

...eller om vi har fler sinnen...

- **Det vestibulära sinnet**, *balanssinnet* – förnimmelse av position plus acceleration
- **Proprioception** – förnimmelse av var de egna kroppsdelarna befinner sig
- **Termoception** – förnimmelse av värme/kyla
- **Nocioception**, *smärtsinnet*

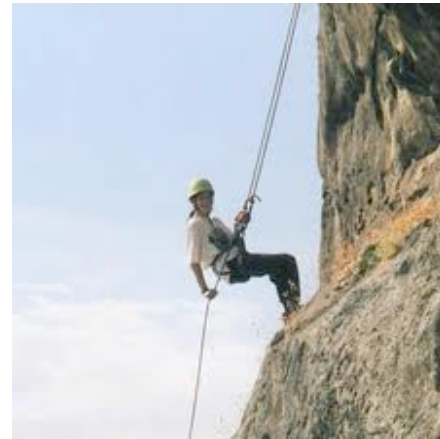

Verklighetskonstruktion

Det är naturligt att vi tänker oss att ***vår typiskt mänskliga omvärldsuppfattning*** via sinnena är den "riktiga". I själva verket är den ju bara en av många möjliga konstruktioner av det som finns därute...

Men den funkar för oss...

Hur skulle det vara
att vara en *haj*?

Elektroception

***Förmågan att
direkt uppfatta &
att känna av
förändringar i
elektriska fält***

Hur skulle det vara att
vara en fladdermus?

Sonar

***Ekolod –
orienteringsförmåga
genom varseblivning
av reflekterat ljud***

Hur skulle det vara
att vara en *orm*?

Självständiga sinnen

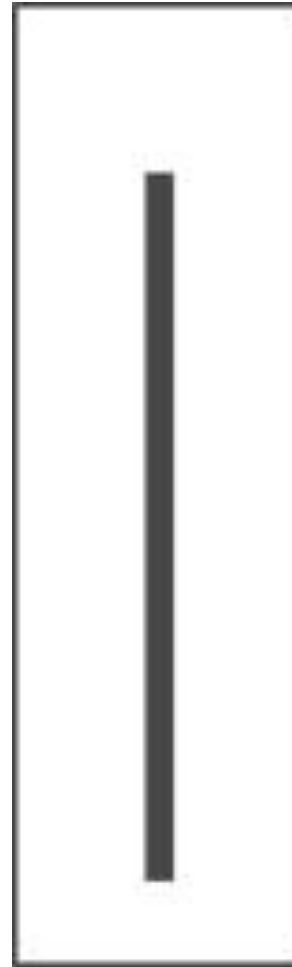
***Ormens sinnes-
modaliteter är inte
samordnade.***

***Det ena sinnet vet
inte vad det andra
gör.***

Perception

Vilken av linjerna
A, **B** och **C** är lika
lång som linjen i
den vänstra
rutan?

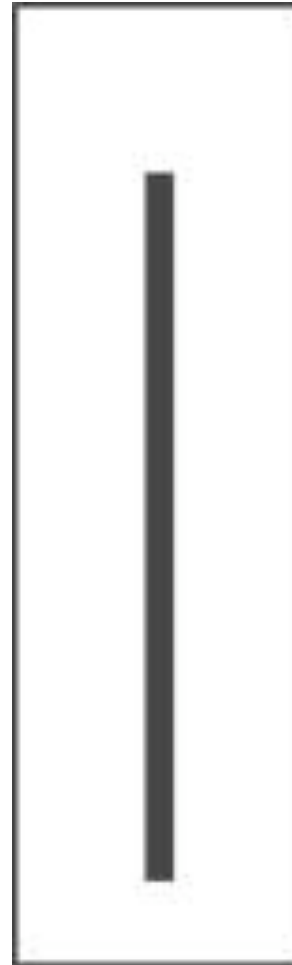

Socialpsykologen Solomon Aschs konformitetsexperiment (1951)

Studenter fick besvara frågan i grupper (4 eller fler per grupp). Alla deltagare i gruppen utom 1 försöksperson var tillsagda att ge felaktiga svar.

Mer än 1/3 av försökspersonerna höll med majoriteten!

***I kontrollgruppen gav endast 1/35 felaktiga svar.**

Förklaringar

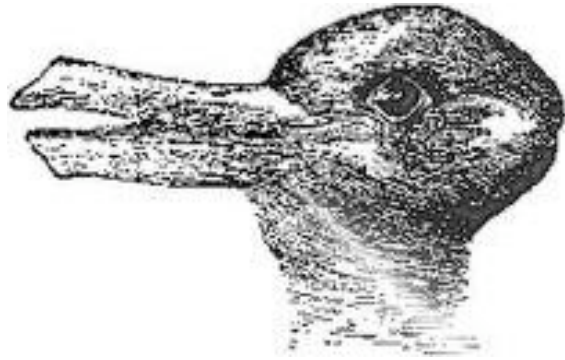
FOLKISUND

- ◆ Förändrad perception och verklighetsuppfattning?
- ◆ Konflikträdsla?
- ◆ Önskan att vara som alla andra?

Vad ser du?

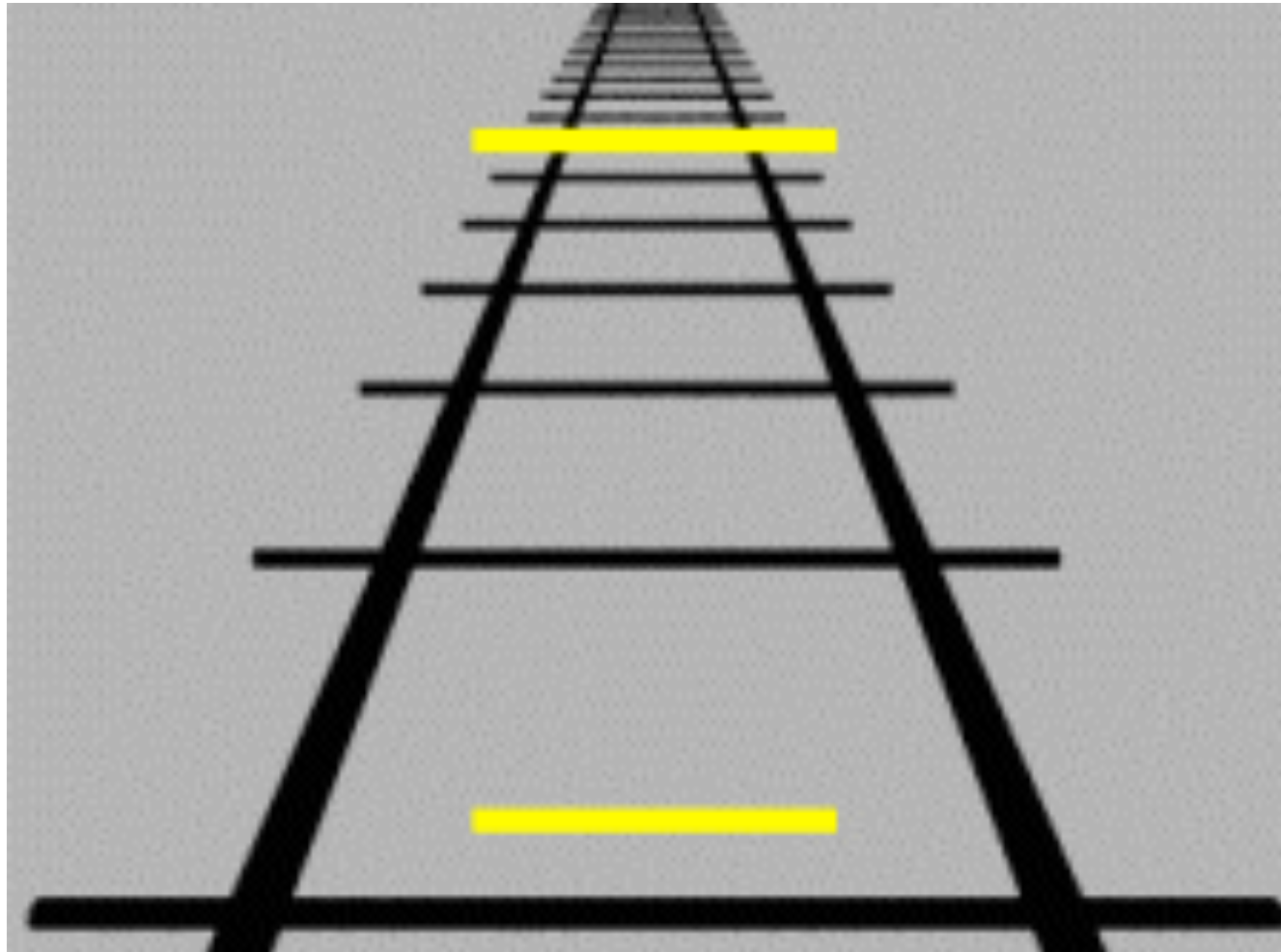

Optiska illusioner

- 1) **Tvetydiga bilder** framkallar en perceptuell växling mellan två olika tolkningar ("anka", "hare")

2. Förvrängande **geometriskt-optiska illusioner** kan framkallas när vi bedömer ett objekts storlek med utgångspunkt i bakgrunden

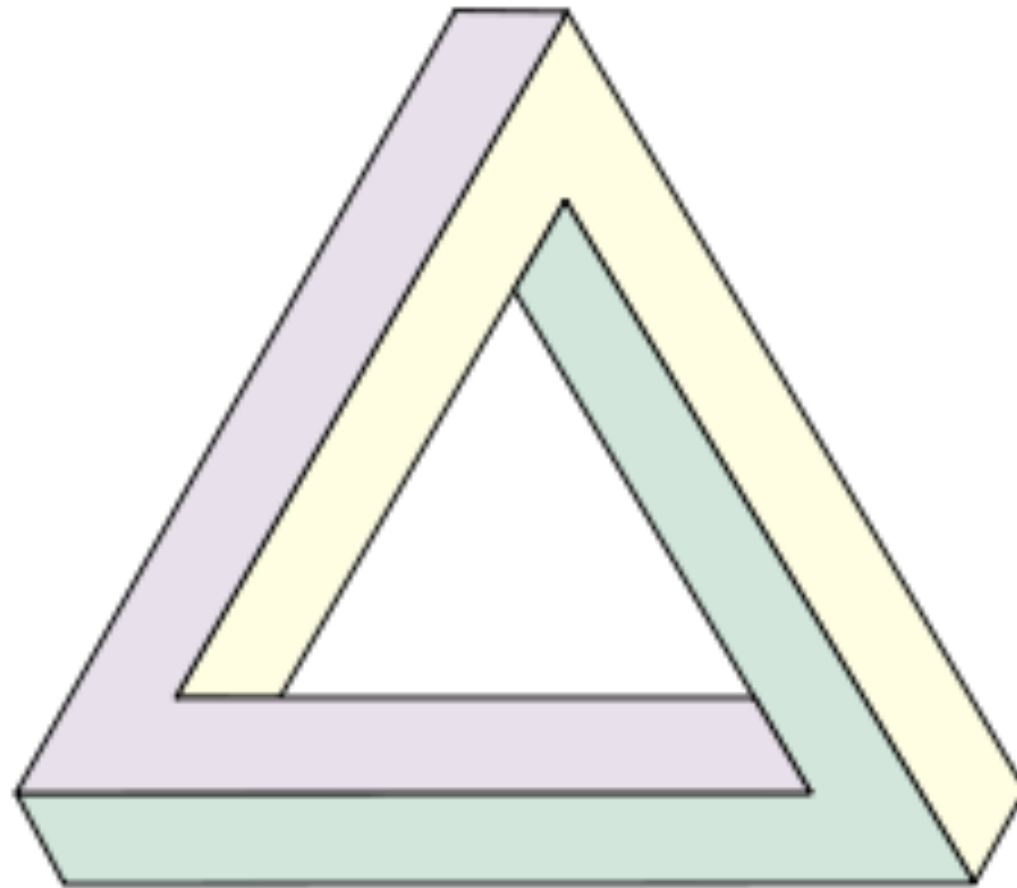

...eller på basis av den omedelbara
kontexten....

3. Paradoxala illusioner

t.ex. Oscar Reutersvårds **omöjliga figurer**

Vad ser du?

Rorschach

Tendensen att söka/skapa mening

Igenkännbara
mönster

Sammanhållande
helheter

Hur pålitlig är varseblivningen?

Felkällor

- Optiska illusioner
- Oro och förväntningar kan få oss att uppleva sådant som inte finns, t.ex. mörkerrädsla och intensiva önskningar.
- Hägringar i öknen – pga varm luft som "dallrar"
- Hallucinationer pga sjukdom, stress, droger

Bortsortering

Signaler som vi faktiskt tar emot filtreras bort

- Vi är t.ex. inte medvetna om fläktbruset i ett hus (men märker omedelbart om det tystnar).
- Vi tänker sällan på att kläderna rör vid vår hud, men skulle märka den mycket lättare beröringen från en fluga.

Ibland ser man det man vill se

MINNET

- En fjärde länk i kedjan *retning-upplevelse-tolkning-*
- Likheter med perception:
 - ① Uppmärksamheten kan riktas åt ett visst håll
 - ② Önskningar och kunskaper påverkar vad som fastnar i minnet
 - ③ Ointressanta minnen kan filtreras bort
 - ④ Hjärnan kan under vissa omständigheter själv skapa eller förändra minnen

Långtidsminnet över tid

*Det bleknar
och förlorar i
detaljrikedom*

- Förändringen av minnesbilderna är en **aktiv process**
- I denna framhävs gradvis **det typiska**
- Avvikande detaljer kan lätt försvinna
- Nya detaljer som är **"förväntade"** kan tilläggas (t.ex. uniformsmössan på en polis)
- Minnesbilderna blir alltmer **schablonartade**

Tolkning

Minne

- Minnen struktureras i meningsfulla helheter.

Perception

- Tolkning består i att inkommande sinnesintryck matchas mot sådant man tidigare upplevt
- Tolkning handlar om att känna igen lagrade schablonbilder
- Det räcker att några nyckelelement identifieras

Stapelmodellen av tolkning – *en liknelse*

- ❖ Långtidsminnets schablonbilder ligger staplade på varandra.
- ❖ Signalen från sinnesorganen kommer in uppifrån och söker sig igenom traven tills den stöter på en schablon som stämmer tillräckligt bra med signalen.
- ❖ Då tolkas signalen i enlighet med den schablonen.

